

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2020. gada 15. jūlijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Daiga Rezevska un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Augstākās tiesas (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 126/2020),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72. panta piektās daļas 1. punktu, ciktāl tas neatkarīgi no individuālā gadījuma apstākļiem nosaka aizliegumu personai strādāt bērnu aprūpes, izglītības, veselības aprūpes un citās iestādēs, kurās uzturas bērni, bērnu pasākumos un tādos pasākumos, kuros piedalās bērni, ja persona sodīta par noziedzīgu nodarījumu, kas saistīts ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu (neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas) (turpmāk – apstrīdētā norma), par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam.

2. Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72. panta piektās daļas 1. punkts noteic, ka bērnu aprūpes, izglītības, veselības aprūpes un citās tādās iestādēs, kurās uzturas bērni, bērnu pasākumos un tādos pasākumos, kuros piedalās bērni, nedrīkst strādāt, veikt brīvprātīgo darbu, kā arī saskaņā ar noslēgto vienošanos sniegt

pakalpojumus citstarp personas, kuras sodītas par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, – neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas (izņemot personas, kuras sniedz vienreizējus vai īslaicīgus pakalpojumus, kā arī pakalpojumus, kas tiek sniegti, bērnam klāt neesot).

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā tiesas pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir tiesai, izskatot civillietu. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.¹ panta pirmās daļas 1. punktam pieteikums iesniedzams, ja tiesa, izskatot civillietu kasācijas kārtībā, uzskata, ka norma, kas būtu jāpiemēro šajā lietā, neatbilst Satversmei.

Pieteikuma iesniedzējas izskatīšanā ir civillietā, kurā celta prasība par darba uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā un vidējās izpeļņas piedziņu par darba piespiedu kavējuma laiku. Proti, darba devējs, pamatojoties uz apstrīdēto normu, ir uzteicis darba tiesiskās attiecības, un šī norma ir jāpiemēro konkrētajā civillietā.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam, jo tajā ietvertais

pamattiesību ierobežojums neesot nepieciešams. Proti, pamattiesību ierobežojuma leģitīmo mērķi varot sasniegt ar personas tiesību mazāk ierobežojošiem līdzekļiem, piemēram, pieļaujot katra individuālā gadījuma izvērtēšanu. Tāpat apstrīdētā norma pieļaujot atšķirīgu attieksmi attiecībā uz prasītāju konkrētajā civillietā un citām personu grupām, piemēram, personām, kuras nedrīkst strādāt par pedagogu, ja tās sodītas par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu (neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas) un personām, kuras nedrīkst būt par bērna adoptētāju, ja tās sodītas par noziedzīgu nodarījumu, kas saistīts ar vardarbību vai tās piedraudējumu (neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas). Attiecībā uz iepriekšminētajām personu grupām saskaņā ar Satversmes tiesas spriedumiem un spēkā esošajām likuma normām esot pieļaujama individuāla gadījuma izvērtēšana, bet apstrīdētā norma šādu iespēju neparedzot.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot tam Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Tiesas pieteikumam jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktajām prasībām.

Pieteikums ir formulēts motivēta lēmuma veidā, tajā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts, kā arī juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas ir nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72. panta piektās daļas 1. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes

91. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam” pēc Augstākās tiesas pieteikuma (pieteikums Nr. 126/2020).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – **līdz 2020. gada 15. septembrim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Ineta Ziemele